

Polonca Pišek ter Polona Pintarič Janša, Katarina Kržič, Maja Černigoj, Tanja Dolinšek, Marta Letnar

Vrtec Jarše, Rožičeva 10, 1000 Ljubljana

Iz roda v rod

(medgeneracijsko sodelovanje v vrtcu)

V vsakdanjem življenju ste že zagotovo kdaj slišali starejše ljudi govoriti o različnih pregovorih kot so:

- V januarju toplo, v februarju hladno.
- Če v prosincu ni snega, ga mali traven da.
- Če prosinca lisica zelo laja, še huda zima nastaja.
- Kar boš delal na novega leta dan, to boš delal cel let in dan.
- Če je februarja pretoplo, bomo v aprilu za pečjo.
- Če ima ob pustu sonce moč, mrzla bo velika noč.

Takšnih pregovorov imamo Slovenci mnogo. Prehajali so iz roda v rod in nemalokrat se zgodi, da je v njih ogromno resnice. Zagotovo je mnogim znan tudi star ljudski rek, ki pravi, da kri ni voda in nakazuje, da so otroci ne samo fizično, temveč tudi karakterno vedno bolj podobni staršem, starim staršem.

Otroci se v prvi vrsti učijo od svojih staršev in prevzemajo njihove vzorce vedenja. V vrtcu pa se srečujemo z drugimi oblikami medgeneracijskega učenja. Največkrat medgeneracijsko sodelovanje poteka že med samimi otroki. Starejši in mlajši otroci se skupaj igrajo in družijo, velikokrat starejši pomagajo mlajšim, na primer gredo skupaj na sprehod in si med seboj pomagajo pri prehajanju iz enega trakta v drugega, se pridružijo njihovi igri, jih oblačijo. Mlajši otroci zelo posnemajo starejše in se od njih veliko naučijo, tako pa tudi hitreje napredujejo v razvoju in to dejstvo lahko opazimo že v isti starostni skupini otrok.

Otroci se učijo tudi od vseh ostalih odraslih oseb, ki jih srečujejo v vrtcu. Najpomembnejše osebe in vzor za njih smo vzgojiteljice in vzgojitelji. Pri svojem opravljanju dela zato ne smemo pozabiti na vsakodnevno komunikacijo v oddelku in tudi na vsakodnevno komunikacijo med prihajanjem staršev po otroke (npr. pozdravi, vljudnostni izrazi). Ni potrebno, da otroku kar naprej govorimo "Kako se reče?", "Ali ne boš pozdravil?" ipd. Sami smo lahko s svojim vedenjem najboljši vzor otrokom in mimogrede bodo osvojili še kako zelo pomembno vljudnost v komunikaciji.

Otroci kmalu spoznajo tudi zanje zelo pomembne osebe v kuhinji, kuharice. Z njimi izmenjajo kakšno prijazno besedo, gesto, ali pa jih celo opazujejo pri svojem delu, saj z otroki ob sodelovanju s kuharicami večkrat pripravimo kakšno preprosto in zdravo jed, ki jo nato z veseljem poskusimo.

Zelo pomembno vlogo ima za otroke tudi hišnik, ki je v otroških očeh "mojster za vse primere". Otroci imajo radi moške člane našega kolektiva, verjetno tudi zato, ker so v manjšini. Naj izpostavimo primer dobre prakse, ko smo v starostno skupino 1-2 vzgojiteljice povabile našega hišnika in ga prosile, da nam je zaigral na harmoniko. Ob prepevanju vzgojiteljic se je v igralnici ustvarilo prijetno vzdušje, otroci, ki so na začetku bolj zadržano opazovali, so se po nekaj pesmih sprostiti, nekateri so pozneje celo zaplesali. Hišnik je otrokom pokazal harmoniko in nekateri otroci so poskusili nanjo zaigrati. Za otroke so to zelo prijetne izkušnje in vsaka oseba, ki jo otroci v vrtcu srečajo, je za socialno izkušnjo otrok zelo pomembna.

Same strokovne delavke poleg članov kolektiva zelo rade med nas povabimo še naše bivše sodelavke – upokojenke. Hvaležne smo jim predvsem za njihovo nesebično deljenje dobrih izkušenj, nasvetov in mnenj, ko nam opisujejo, kako bi one naredile določeno stvar. Včasih je dovolj že to, ko rečejo, da je bilo včasih vse drugače in povedo kako, največkrat pa naše upokojenke otrokom preberejo kakšno pravljico in to je za otroke prav posebno doživetje. Medgeneracijsko sodelovanje ima pozitiven učinek tako na otroke kot tudi na starejše osebe. Ker so starejši ljudje pomemben vir znanja in izkušenj, so druženje, sodelovanje in medsebojna pomoč med vsemi generacijami zelo pomembni, če ne celo nujni v procesu predajanja znanja mlajšim generacijam.

Šele potem, ko se nam zdi, da so otroci dovolj izkušeni, lahko organiziramo skupna družinska srečanja ali povabimo v oddelek na obisk starše, da nam predstavijo svoje spretnosti in znanja, predstavijo svoj poklic, preberejo pravljico, ali pa mi z otroki njim kaj pripravimo. Takrat tudi pogosto opazimo, da imajo otroci v sebi že določene vzorce, ki so jih skopirali od svojih najbližjih. Takšna dopoldanska in popoldanska druženja v obliki delavnic, športnih dogodkov, srečanj in podobno so v vrtcu zelo dobrodošla, saj imajo pozitiven vpliv na socialni razvoj vsakega otroka.

Večkrat pa v oddelke povabimo tudi stare starše otrok, saj so otroci pogosto s svojimi starimi starši zelo povezani. Starši so mnogokrat vpeti v kruti vsakdanjik, stari starši, dedki, babice, none, nonoti,... pa se znajo ustaviti, kakšno stvar naredijo bolj počasi in znajo ceniti skupne trenutke s svojimi vnuki. Tudi otroci potrebujejo, da se ustavimo, da smo za trenutek le preprosto skupaj in se imamo lepo. O tej temi govori slikanica Helene Kraljič Moja babica, ki spodbudi bralca, da pogleda na starejšega človeka z malo drugačne perspektive – starost prinaša neizmerne življenjske izkušnje, modrosti in skupaj nam je lahko zelo lepo.

Vsi ostali zunanji obiskovalci, ki jih otroci srečajo v vrtcu, npr. fotograf, zobna higieničarka, razni pripovedovalci, lutkarji, po naših izkušnjah delujejo na otroke v vrtcu pomirjujoče. Ob prihodu si vzamejo čas le za otroke in nikogar ne priganjajo oz. naredijo dan tak, da se čas kar malo ustavi. Mirno življenje - mirnejši in bolj zbrani otroci. Pri sekundarni socializaciji otroka je zelo pomembno, da so izkušnje otrok z drugimi odraslimi osebami prijetne, kratke in nevsiljive. Na neprisiljen način otroci izgubijo največ strahov pred neznanimi osebami.

Menimo, da je medgeneracijsko sodelovanje zelo pomembno za otroke in za nas in da ga

moramo ohranjati še naprej, saj bogati naše izkušnje in otrokom pričara vedno nova čudovita doživetja. V vrtcu se trudimo biti otrokom čim boljši zgled ter da jim predstavimo ljudi, ki veliko vedo in imajo dovolj modrosti ter znanja, da ga lahko prenesejo na mlajši rod. S tem zagotovo deloma vplivamo na nadaljnjo izbiro življenjske poti naših varovancev. Ni nam vseeno, kajti naši mali otroci bodo postali veliki ljudje, od katerih bo v prihodnosti odvisno tudi naše življenje v naši mali državi Sloveniji.

Ljubljana, maj 2018